

Góralski, Wojciech

"Il motu proprio >>Causas matrimoniales <<", Carlo Lefebvre, Torino 1972 : [recenzja]

Studia Płockie 2, 343-344

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**CARLO LEFEBVRE, IL MOTU PROPRIO „CAUSAS MATRIMONIALES”,
TORINO 1972, SS. 76, MARIETTI (GIUFFRÈ)**

Cenną pomocą dla teoretyków prawa procesowego oraz dla pracowników trybunałów kościelnych będzie z pewnością wydana ostatnio nowa pozycja wybitnego znawcy w zakresie prawa procesowego, audytora Roty Rzymskiej i konsultora Papieskiej Komisji dla Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego, Karola Lefebvre, autora licznych publikacji ze wspomnianej dziedziny prawa. Książka stanowi komentarz do motu proprio Pawła VI „Causas matrimoniales” z dnia 28 marca 1971 r. i jest pierwszą pozycją z zapowiadanej nowej serii wydawniczej „Ius Ecclesiae novissimum”, której patronuje znany kanonista świecki, profesor Papieskiego Uniwersytetu Lateraneńskiego i konsultor Papieskiej Komisji dla Rewizji KPK, Pius Ciprotti. On też zaopatruje krótką przedmową omawianą pozycję zaznaczając, że stanowi ona pierwszy tom wspomnianej serii wydawnictw, poświęconych aktualnej reformie prawa kanonicznego. Autorami poszczególnych tomów serii mają być wybitni kanoniści, uczestniczący czynnie w rozpoczętym dziele kodyfikacji prawa.

Po przedmowie Ciprottiego zamieszczony jest z kolei tekst samego motu proprio (s. 9—18) w języku oryginalnym (łacińskim) oraz w tłumaczeniu włoskim.

Sam komentarz do motu proprio poprzedza krótkie wprowadzenie autora (s. 21—24), zawierające cenne uwagi na temat genezy dokumentu papieskiego. Jest on wyrazem dokonującej się ewolucji kanonicznego procesu małżeńskiego, podyktowanej wzrastającą ilością spraw małżeńskich w trybunałach kościelnych oraz troską prawodawcy, by sprawy te były załatwiane i rozstrzygane możliwie jak najszybciej¹. Konsultorzy Papieskiej Komisji dla Rewizji KPK — sekcji „de processibus” — po wnikliwym studium napływających z różnych stron światu postulatów biskupów i kanonistów przedłożyli Ojcu św. konkretne propozycje zmian

¹ W r. 1961 rozpatrzono w trybunałach całego Kościoła 3519 spraw małżeńskich, w r. 1962 — 3540, w r. 1963 — 3647, w r. 1964 — 3677.

w procedurze załatwiania spraw małżeńskich, które by już weszły w życie przed ukazaniem się nowego KPK. Wówczas to papież, zatwierdzając proponowane zmiany, wydał motu proprio „Causas matrimoniales”, które — opublikowane dopiero 1 czerwca 1971 r. — weszło w życie z dniem 1 października tego samego roku. Autor zaznacza, że motu proprio stanowi jakiś poważny etap na drodze ewolucji prawa procesowego, z pewnością jednak nie ostatni.

Komentarz autora składa się z sześciu następujących rozdziałów, omawiających poszczególne części dokumentu: rozdział I (s. 25—26) omawia wstęp motu proprio podając motywy i okoliczności jego wydania; rozdział II (s. 27—36) dotyczy zagadnienia właściwości sądu; rozdział III (s. 37—44) poświęcony jest kwestii ustanowienia trybunału; w rozdziale IV (s. 45—55) poruszona jest sprawa apelacji; rozdział V (s. 56—60) traktuje o przypadkach specjalnych (proces tzw. skrócony), wreszcie w rozdziale VI (s. 61—63) omawia się normy przejściowe, podane w motu proprio.

W zakończeniu autor stwierdza, że nowe normy mają na celu usprawnienie wymiaru sprawiedliwości w zakresie spraw małżeńskich. Ważna jest aplikacja tych norm przez urzędników sądowych, a to postuluje właściwą formację tych ostatnich.

Książka zawiera następnie cenne dodatki. Dodatek I (s. 67—72) przytacza tekst norm specjalnych wydanych — w dziedzinie procedury w sprawach małżeńskich — dla Stanów Zjednoczonych (w języku angielskim), pochodzących z 28 kwietnia 1970 r. W dodatku II (s. 73) podane są identyczne normy specjalne dla Australii. Dodatek III (s. 74) z 31 sierpnia 1970 r. — to analogiczne normy wydane dla Belgii, z 10 listopada 1970 r. Wreszcie dodatek IV (s. 75—76) stanowią normy specjalne uzyskane przez Konferencję Episkopatu Anglii i Szkocji w dniu 2 stycznia 1971 r.

Opracowanie wybitnego kanonisty i praktyka cechują wysokie walory, do których przede wszystkim należy zaliczyć: zwięzłość a zarazem wnikliwość w komentowaniu poszczególnych rozdziałów motu proprio, stosowanie metody porównawczej przez odnoszenie nowych przepisów do norm kodeksowych a niekiedy i prawa wschodniego, posługiwanie się bogatym materiałem źródeł i literatury, na co wymownie wskazują umieszczone w pracy przypisy. Należy przypuszczać, że — poza momentem ubogacenia teorii procesu małżeńskiego — praca spotka się z dużym zainteresowaniem, zwłaszcza pracowników wymiaru sprawiedliwości w Kościele, napotykających niekiedy na trudności w trafnej interpretacji niektórych postanowień nowego motu proprio.

Rs. Wojciech Góralski

